

De GGZ-paradox

Arjen Siegmann
wetenschappelijk
medewerker WI

Er is een wereldwijde crisis gaande. Het gaat niet om de uitbraak van een virus, dreigende nucleaire oorlog of het klimaat. Nee, het gaat om de "...". Ons lichaam mag dan wel in orde zijn, de geest van de moderne mens heeft ook een toestand die we steeds vaker als 'ongezond' horen betitelen.

Het innerlijk leven heeft een uiterlijk probleem opgeleverd dat we terugzien in de uitgaven aan GGZ-zorg en de grote aantallen mensen met diagnose depressie of burnout, maar ook adhd, autisme en zelfs een kwalificatie als eenzaamheid. Het innerlijk leven van mensen is meer naar buiten gekomen dan ooit eerder het geval was.

De moderne aandoeningen moeten we natuurlijk serieus nemen, ze zijn niet ingebeeld. Maar ze zijn wel modern. Het percentage mensen met een ernstige psychische aandoening (schizofrenie, psychose) is niet veel veranderd over de tijd en circa 1.7% van de bevolking heeft daar last van.

Op 27 januari jl. sprak filosoof en psychiater Damiaan Denys op de 'AppèlXL on tour'-bijeenkomst in Zwolle. Hij benoemde het groot aantal gevallen van depressie en burnout als een typisch Nederlands fenomeen. We zijn welvarend, we zijn gelukkig (gemiddeld) en de Nederlandse jeugd behoort tot de gelukkigste van de wereld. De oorzaak ligt dus niet in de moeilijke leefomstandigheden in Nederland. Ook andere voor de hand liggende factoren kunnen het niet verklaren.

Aan het einde van zijn betoog werd het spannend: Denys concludeert dat we niet meer mogen 'lijden' zonder dat er een mentaal ziektebeeld aan gekoppeld is. De diagnoses (en hoge kosten) zijn kennelijk het gevolg van een dwangmatige behoefte aan controle. We ervaren verlies of tegenslag in het leven of een kind is erg druk in de klas, en daar moet iets aan gedaan worden. Er moet een diagnose gesteld worden, een behandelplan opgesteld, en we gaan de voortgang 'monitoren'. Het lijden is geworden tot een ziekte.

De Amerikaanse psycholoog Jonathan Haidt geeft een additionele oorzaak voor de crisis: kleinere gezinnen. De twee of drie kinderen die ouders tegenwoordig hebben worden veel meer in de gaten gehouden en er zijn minder mogelijkheden om zonder toezicht, wild, te kunnen spelen. Terwijl dit type spelen belangrijk is voor het leren omgaan met winnen en verliezen (lees hierover Farrell & Gray, *The boy crisis*).

Het blijft opvallend dat zowel Denys als Haidt één factor niet noemen: ontkerkelijking. Het is opvallend, omdat in de beschrijvingen van mentale gezondheid de begrippen 'zinggeving', 'lijden' en 'relaties' telkens weer terugkomen. Al die dingen bood de kerk in Nederland tot en met de twintigste eeuw. Hierbij leg ik graag de bal bij de lezer: hoe denkt u dat de politiek om moet gaan met een 'crisis van zinggeving'? •

In deze rubriek bespreken medewerkers van het Wetenschappelijk Instituut bij toerbeurt een actueel thema vanuit christendemocratisch perspectief

Reageren op dit artikel?
arjen.siegmann@cda.wi.nl